

Sygn. akt **II AKa 90/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Żelazowski
Sędziowie:	SA Stanisław Stankiewicz (spr.) SA Stanisław Kucharczyk
Protokolant:	st. sekr. sądowy Karolina Pajewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej Szczecin – Niebuszewo del. do Prokuratury Okręgowej w Szczecinie Edyty Sielewończuk

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2018 r. sprawy

P. S. (1)

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 2 marca 2018 r., sygn. akt III K 27/18

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. Z. – Kancelaria Adwokacka w S. - kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem i 60/100) złotych z VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

III. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze.

SSA Stanisław Kucharczyk SSA Maciej Żelazowski SSA Stanisław Stankiewicz

Sygn. akt **II AKa 90/18**

UZASADNIENIE

W dniu 2 marca 2018 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie, po rozpoznaniu na rozprawie sprawy P. S. (1) (sygn. akt III K 27/18), wydał wyrok łączny, którego przedmiotem były następujące prawomocne wyroki wydane wobec tegoż skazanego:

1) Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2015 r. (sygn. akt III K 54/14), zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 5 listopada 2015 r. (sygn. akt II AKa 173/15) za przestępstwo z art. 197 § 3 k.k., skazujący w/w na karę roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres

4 lat; przy czym prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 10 listopada 2016 r. (sygn. akt III Ko 619/16) zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności i kara ta jest wykonywana w okresach od 24 września 2013 r. do 13 grudnia 2013 r. i od 17 lipca 2017 r.;

2) Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 27 lipca 2016 r. (sygn. akt II K 542/16) za przestępstwo z art. 288 § 1 k.k., skazujący w/w na karę 50 stawek dziennych grzywny po 20 zł każda, przy czym postanowieniem z dnia 4 października 2017 r. (sygn. akt II Ko 1629/17) zamieniono karę grzywny na zastępczą karę pozbawienia wolności w wymiarze 25 dni;

3) Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 2 marca 2017 r. (sygn. akt II K 967/16) za przestępstwa z art. 226 § 1 k.k. w zb. z art. 222 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i z art. 226 § 1 k.k., skazujący w/w na karę łączną 1 roku i 2 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym, przy czym prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 20 września 2017 r. (II Ko 1459/17) zarządzono wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności w wymiarze 210 dni, która to kara dotychczas nie została wykonana.

W tymże wyroku łącznym Sąd Okręgowy w Szczecinie orzekł, że:

„I. Na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k., art. 87 § 1 k.k. oraz art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k. łączy orzeczone wyrokami opisanymi w punktach 1) i 3) karę pozbawienia wolności i karę łączną ograniczenia wolności i wymierza karę łączną 2 (dwóch) lat i 1 (jednego) miesiąca pozbawienia wolności.

II. Na podstawie art. 577 k.p.k. wskazuje okresy zaliczone na poczet kary łącznej:

- od 24 września 2013 r. do 13 grudnia 2013 r.

- od 17 lipca 2017 r.;

III. Na podstawie art. 572 k.p.k. w odniesieniu do wyroku opisanego w punkcie 2) postępowanie umarza.

W tymże wyroku łącznym zasądzono także od Skarbu Państwa koszty obrony z urzędu oraz zwolniono skazanego od kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku łącznego wniósł obrońca skazanego P. S. (1), który wskazał, że zaskarżył go w części, to jest w jego punkcie I, w zakresie, w którym na skutek połączenia kar orzeczonych wyrokami Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2015 r. (sygn. akt III K 54/14) oraz Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 27 lipca 2016 r. (sygn. akt II K 542/16) - wymierzono skazanemu karę łączną 2 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności i na podstawie art. 438 § 4 k.p.k. zarzucił:

„rażącą niewspółmierność kary polegającą na wymierzeniu oskarżonemu kary łącznej 2 (dwóch) lat i 1 (jednego) miesiąca pozbawienia wolności zamiast kary łącznej bezwzględnego pozbawienia wolności w wymiarze jednego roku i 8 miesięcy (słownie: jednego roku i ośmiu miesięcy) pozbawienia wolności, a zatem opartej na zasadzie kumulacji, nie zaś pełnej absorpcji - w sytuacji, gdy wystąpiły przesłanki do zastosowania wobec skazanego instytucji pełnej absorpcji przy kształtowaniu wymiaru kary łącznej, przy czym odnośnie osoby skazanego właściwy zakład karny wydał pozytywną opinię osobo-poznawczą, co uzasadniało zastosowanie przy ustalaniu wymiaru kary łącznej w większej mierze zasady absorpcji i winno w konsekwencji skutkować orzeczeniem kary łącznej w wymiarze 1 roku i 8 miesięcy (słownie: jednego roku i ośmiu miesięcy) pozbawienia wolności przy zaliczeniu na poczet rzeczony kary także okresu rzeczywistego dotychczasowego pozbawienia skazanego wolności.”

Stawiając powyższy zarzut, obrońca sformułował następujący wniosek:

„wnoszę o: - zmianę zaskarżonego wyroku z dnia 02 marca 2018 r. poprzez:

1. zmianę punktu I. jego części dyspozytywnej poprzez wymierzenie skazanemu w zakresie czynów objętych wyrokami podlegającymi łączeniu w przedmiotowej sprawie, to jest wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 09 czerwca 2015 r. (III K 54/14) oraz Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 02 marca 2017 r. (II K 967/16) kary łącznej w wymiarze 1 roku i 8 miesięcy (słownie: jednego roku i ośmiu miesięcy) pozbawienia wolności w miejsce orzeczonej przez Sąd I instancji kary 2 (dwóch) lat i 1 (jednego) miesiąca pozbawienia wolności;

2. na zasadzie ewentualnej formułuję także wniosek o przekazanie sprawy, w zaskarżonym zakresie, Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.”

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja złożona przez obrońcę była merytorycznie bezzasadna, a ponieważ zarówno podniesiony w niej zarzut, jak i przedstawiona argumentacja, miały charakter wyłącznie polemiczny, stąd nie zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności, podziеляjąc prawidłowość dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych, w kontekście zgromadzonego i ujawnionego w toku rozprawy głównego materiału dowodowego, zaaprobować należy stanowisko Sądu Okręgowego, że do skazanego mają zastosowanie przepisy o karze łącznej w brzmieniu obowiązującym po dniu 1 lipca 2015 r., tj. obowiązujące w dacie orzekania. Powyższa konstatacja nie była zresztą kwestionowana apelacją.

Wskazać również należy, iż Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, iż w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki do wydania wyroku łącznego i połączenia kar wymierzonych skazanemu P. S. (1) w wyrokach opisanych w części dyspozytywnej w punktach 1 i 3, tj. Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2015 r. (sygn. akt III K 54/14) oraz Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 2 marca 2017 r. (sygn. akt II K 967/16). Także i ustaleń z tym związanych oraz samego rozstrzygnięcia w tym zakresie, skarżący nie podważa, a i Sąd Apelacyjny, ze swej strony, nie znajduje podstaw do kwestionowania w/w ustaleń poczynionych w zaskarżonym orzeczeniu.

Przechodząc do badania zasadności postawionego w petitum apelacji zarzutu rażącej niewspółmierności wymierzonej skazanemu kary wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 86 § 1 k.k., sąd generalnie wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy. W świetle powyższego unormowania, w realiach przedmiotowej sprawy, jak zasadnie skonstatował to Sąd Okręgowy, było zatem możliwe wymierzenie P. S. (1) kary łącznej w granicach od roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności - do ich sumy (z uwzględnieniem naturalnie regulacji art. 87 § 1 k.k.), tj. do 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności. Nota bene także i to ustalenie de facto nie było przez autora apelacji kwestionowane.

W przekonaniu sądu ad quem w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku sąd I instancji opisał należycie motywy, jakimi kierował się przy wymierzaniu skazanemu kwestionowanej kary łącznej 2 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności. Skarżący natomiast nie wykazał jakichkolwiek konkretnych uchybień w przyjętym rozumowaniu, ograniczając się do subiektywnej i mocno spłyconej oceny, że ta kara łączna wina być skonstruowana na zasadzie „pełnej absorpcji”, gdyż „(...) skazany posiada pozytywną opinię z zakładu karnego – co potwierdził jednoznacznie Sąd I - szej instancji”. Jednocześnie autor apelacji wyraził przypuszczenie, że „sąd w niniejszej sprawie najprawdopodobniej kierował się wyłącznie kryminalną przeszłością skazanego (na str. 4 apelacji). Następnie zaś obrońca w wybiórczy i nieprecyzyjny sposób przytoczył jeden z judykatów Sądu Apelacyjnego w Łodzi (wyrok z dnia 09.05.2001 r., wydany w sprawie o sygn. akt II AKa 63/01) podnosząc, że „(...) sąd pierwszej instancji powinien wymierzyć skazanemu karę łączną w wymiarze 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności – czyli opartą w większej aniżeli dotychczas mierze na zasadzie absorpcji” (vide str. 5 apelacji). Jednakże taki poziom jurydycznej dyskusji i zaproponowanej argumentacji, nie może prowadzić do zakładanych (oraz postulowanych) przez apelującego rezultatów. Niewątpliwie w orzecznictwie zasadnie wskazuje się, że zastosowanie zasady absorpcji, asperacji czy kumulacji przy orzekaniu tak kary łącznej, jak i wydawaniu wyroku łącznego uwarunkowane jest przede wszystkim relacjami zachodzącymi pomiędzy prawomocnie osądzonymi czynami, objętymi tymże skazaniem. Relacje te sprowadzają się do określenia, jak bliski związek przedmiotowo-podmiotowy łączy te czyny oraz w jakich odstępach czasu zostały one popełnione. Im bliższe są te relacje, tym bardziej wyrok łączny powinien być zbliżony do dopuszczalnego minimum, uwarunkowanego wysokością

kar orzeczonych za przestępstwa, objęte tym wyrokiem (zob. wyrok SA w Łodzi z dnia 09.05.2001 r., II AKa 63/01, Prok. I Pr. 2002/7-8/20).

Przyjmuje się bowiem, że bliskość podmiotowo-przedmiotowa czynów polega na ich podobieństwie, pozwalającym przyjąć, iż stanowiły one w istocie jeden zespół zachowań sprawcy, objęty jednym planem działania (zob. np. wyrok SA w Katowicach z 08.03.2001 r., II AKa 59/01, Prok. i Pr. 2002/3/21, wyrok SN z 01.12.2016 r., WA 10/16, LEX nr 2203538).

Odnosząc powyższe uwagi do realiów sprawy przedmiotowej trzeba zauważyć, że kształtując wobec skazanego karę łączną pozbawienia wolności Sąd Okręgowy uznał, że przy jej wymiarze brak było podstaw do zastosowania zarówno zasady absorpcji, jak i kumulacji. Mianowicie popełnione przez skazanego przestępstwa godziły w różne dobra chronione prawem i brak było pomiędzy nimi zarówno związku przedmiotowego, jak i bliskiej więzi czasowej. Z drugiej jednak strony P. S. (1) posiadał dobrą opinię z jednostki penitencjarnej - w czasie odbywania kary. Z argumentami tymi należy się zgodzić, gdyż obrazują one stan faktyczny wynikający z zebranych w sprawie dowodów, których wiarygodność nie jest bynajmniej kwestionowana w treści wniesionego środka odwoławczego. W ocenie sądu ad quem, sąd I instancji - wbrew odmiennym twierdzeniom apelującego - nadał tym okolicznościom właściwą wagę podczas rozważania wymiaru kary łącznej, doceniając je w odpowiednim stopniu, trafnie przy tym konstatując, że popełnianie kolejnych przestępstw wskazuje na niepoprawność skazanego. W tej sytuacji wymierzona kara łączna słusznie bazuje na przyjętej - w zaskarżonym wyroku - zasadzie asperacji, stanowiącej swoiste wyważenie proporcji pomiędzy skrajnymi zasadami absorpcji i kumulacji. W przekonaniu Sądu Apelacyjnego, kara łączna pozbawienia wolności, orzeczona wobec skazanego - wbrew odmiennym wnioskom skarżącego - nie mogła zostać wymierzona z zastosowaniem pełnej absorpcji, gdyż nie byłaby to z pewnością kara sprawiedliwa i zgodna z poprawnymi opisanymi powyżej kryteriami. Nie byłaby ona także w stanie zrealizować pożądaných zadań prewencyjnych, w szczególności w sferze prewencji indywidualnej, nakierowanej na osobę sprawcy wielokrotnego i niepoprawnego, którym jest skazany P. S. (1). Racjonalny ustawodawca wskazał przecież, że orzekając karę łączną, sąd bierze pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa (art. 85a k.k.). Rzecz bowiem w tym, aby właściwie ukształtowana kara łączna oddziaływała także wychowawczo na sprawcę oraz chroniła w odpowiednim stopniu społeczeństwo przed niebezpieczeństwem ponownego dopuszczenia się przez niego czynu zabronionego. Tymczasem popełnienie przez sprawcę dwóch lub więcej przestępstw jest czynnikiem prognostycznym przemawiającym za orzeczeniem kary łącznej surowszej od wynikającej z prostej absorpcji. Stosowanie jednej z wyżej wymienionych zasad - absorpcji, czy też kumulacji (w pełnym zakresie), z wyłączeniem zasady przeciwnej, winno mieć miejsce jedynie wyjątkowo. Zatem najczęstszym sposobem kształtowania kary łącznej w wyroku łącznym pozostaje przyjęcie zasady asperacji, pomagającej - jak już wyżej zaznaczono - odnaleźć właściwą równowagę pomiędzy przywołanymi, skrajnymi rozwiązaniami. Skarżący zdaje się też nie dostrzegać, że instytucja kary łącznej nie polega w istocie na automatycznym niejako zmniejszeniu dolegliwości za przestępstwa już popełnione, ale służy racjonalizacji wykonania kar pochodzących z różnych skazań - zgodnie z aktualizowanymi na bieżąco celami tychże kar. Tym samym sąd odwoławczy uznał, że wymierzona skazanemu kara łączna 2 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności jest trafna i z pewnością mieści się w opisanych wyżej kryteriach wymiaru kary łącznej. Nie ma też przy tym decydującego znaczenia afirmowana przez obrońcę okoliczność, że „zakład karny wydał pozytywną opinię osobo-poznawczą”, skoro sąd I instancji prawidłowo wykorzystał także i ten instrument przy kształtowaniu kary łącznej, wyciągając z tego dowodu właściwe i trafne wnioski.

Przechodząc natomiast do zagadnienia „rażącej niewspółmierności kary”, jakim to przymiotem - w ocenie apelującego - rzekomo cechuje się kara łączna 2 lat i 1 miesiąca wymierzona skazanemu P. S. (1), należy przede wszystkim przypomnieć, że bezsprzecznie sąd I instancji ma ustawowo zagwarantowaną swobodę w ferowaniu wyroku, w tym kształtowania wymiaru kary. Rolą zaś sądu odwoławczego w tym zakresie jest kontrola, czy granice swobodnego uznania sędziowskiego, stanowiącego zasadę sądowego wymiaru kary nie zostały przekroczone w rozmiarach nie dających się zaakceptować. Warto przy tym zauważyć, iż racjonalny ustawodawca traktuje i wskazuje jako podstawę odwoławczą nie każdą niewspółmierność kary, a tylko taką, która ma charakter rażąco (arg. ex art. 438 pkt 4 k.p.k.).

Zachodzić może ona bowiem jedynie wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można byłoby przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd I instancji, a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary łącznej. Na gruncie art. 438 pkt 4 k.p.k. nie chodzi zatem o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczasową nazwać można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa – „rażąco niewspółmierną”, tzw. „bijącą w oczy”, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować.

Sąd Apelacyjny nie podziela poglądu skarżącego, że Sąd Okręgowy miarkując wymiar orzeczonej wobec skazanego kary łącznej, pominął przemawiającą na korzyść w/w opinię z zakładu karnego, skoro ta okoliczność została także należycie doceniona i uwzględniona (vide str. 3 uzasadnienia SO). Trafnie i rzeczowo sąd I instancji wskazał jednak również i na okoliczności przemawiające przeciwko zastosowaniu zasady absorpcji, których to obrońca – z sobie tylko wiadomych przyczyn - zdaje się nie dostrzegać.

Sąd odwoławczy nie podziela zatem postawionego w petitum omawianej skargi zarzutu apelacyjnego z art. 438 pkt 4 k.p.k., uznając przy tym, że orzeczona kara łączna 2 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności, jest w zaistniałych warunkach karą sprawiedliwą, realizującą w sposób właściwy postawione przed nią zadania, a także znajdującą wsparcie w opisanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku łącznego okolicznościach, które winny być brane pod uwagę podczas wyrokowania w przedmiocie kary łącznej. Warto w tym miejscu także przypomnieć, że stopień skrupulatności uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego, powinien być adekwatny do merytorycznej wartości pisemnych motywów wyroku sądu I instancji oraz do poziomu i jakości argumentacji samej skargi apelacyjnej. Przyjmuje się zatem, że sąd ad quem może poprzestać na odwołaniu się do rzetelnych rozważań poczynionych przez sąd I instancji wtedy, gdy wartość argumentacji środka odwoławczego jest nikła (zob. np. postanowienie SN z dnia 12 stycznia 2006 r., II KK 96/05, LEX nr 172202; wyrok SN z dnia 20 stycznia 2000 r., III KKN 10/98, LEX nr 51450).

Sąd odwoławczy mając na uwadze powyższe wywody, cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa uznał, że orzeczona przez sąd I instancji kara łączna 2 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności jest karą współmierną, sprawiedliwą i nie sposób racjonalnie o niej twierdzić, jako o karze rażąco niewspółmiernie surowej. Potencjalne zmniejszenie wymierzonej skazanemu kary łącznej byłoby nieuprawnionym premiovaniem P. S. (1) oraz działaniem, ze społecznego punktu widzenia, zupełnie niezrozumiałym.

Kontrola odwoławcza nie ujawniła przy tym jakichkolwiek innych uchybień, obligujących do orzekania poza granicami środka odwoławczego (art. 435, art. 439 § 1, art. 440 i art. 455 k.p.k. – arg. ex art. 433 § 1 k.p.k.), nota bene okoliczności tych nie naprowadza również autor apelacji, stąd Sąd Apelacyjny, działając na podstawie art. 437 § 1 k.p.k., zaskarżony wyrok, jako słuszny utrzymał w mocy.

Rozstrzygnięcie o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym, oparto na podstawie art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze oraz § 2, § 4 ust. 1 i 3 w zw. z § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2016.1714).

Wreszcie o zwolnieniu P. S. (1) od wydatków postępowania odwoławczego, orzeczono na podstawie art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k., uznając że poniesienie tych obciążeń przez skazanego, nie posiadającego istotnego majątku i żadnego realnego dochodu oraz przebywającego w warunkach izolacji penitencjarnej, byłoby dla niego zbyt uciążliwe.

Mając na uwadze te wszystkie względy, Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.

SSA Stanisław Kucharczyk SSA Maciej Żelazowski SSA Stanisław Stankiewicz